

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 275/2022-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa

██████████ ██████████ ██████████ ██████████ ██████████, zastúpeného advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, Malacká cesta 2/B, Pezinok, proti postupu Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 32/2007 po právoplatnosti nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 663/2017 zo 7. februára 2018 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa v poradí treťou ústavnou sťažnosťou na prietahy v konaní Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) vo veci sp. zn. 18 C 32/2007 (ďalej len „napadnuté konanie“) doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 21. decembra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

2. O prvej ústavnej sťažnosti sťažovateľa na prietahy v napadnutom konaní v postupe okresného súdu rozhodol ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 76/2014 z 29. januára 2014 jej odmietnutím a o jeho druhej ústavnej sťažnosti nálezom č. k. II. ÚS 663/2017 zo 7. februára 2018, ktorým konštatoval porušenie sťažovateľom namietaných práv a priznal

mu primerané finančné zadosťučinenie vo výške 2500 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

3. Z opakovanej ústavnej sťažnosti (rovnako ako z predchádzajúcich sťažovateľových ústavných sťažností) a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je žalovanou stranou v spore o ochranu osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy (v sume 4 979,09 eur, pôvodne 150 000 Sk, pozn.) na základe žaloby podanej na okresnom súde 16. marca 2007. Sťažovateľ, opíšu chronologický priebeh napadnutého konania prebiehajúceho na dvoch inštanciách všeobecných súdov, v podstatnej časti uvádza, že napadnuté konanie nie je dosiaľ právoplatne skončené ani po 14 rokoch a 9 mesiacoch od podania žaloby a to všetko v dôsledku pasivity, neefektívneho konania a vydávania arbitrárných rozhodnutí okresným súdom, ktoré viedli k predĺženiu súdneho sporu a oddialeniu dosiahnutia právoplatného rozhodnutia veci.

4. Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní boli porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods.1 dohovoru, a prikázal okresnému súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18C 32/2007 konať bez zbytočných prietáhov. Súčasne sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 15 000 eur a náhrady trov konania.

5. K skutkovému stavu veci nemožno opomenúť, že v čase podania tejto ústavnej sťažnosti bola vec 17. júla 2021 už takmer päť mesiacov meritórne právoplatne skončená, čo sťažovateľ ani nepopieral (bližšie k tomu bod 10).

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ obsiahlo popisuje, že okresný súd v jeho veci *„nekonal efektívne a s urýchlením, o vec sa riadne nestaral...“*, čo podľa jeho názoru v konečnom dôsledku viedlo k predĺženiu konania, keď súd prvej inštancie vo veci rozhodol až 21. februára 2017 arbitrárnym a neprávoplatným rozhodnutím (rozsudok č. k. 18C 32/2007-563, pozn.). O odvolaní sťažovateľa následne rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 7Co 230/2017-610 z 30. júna 2021 (právoplatným 17. júla 2021, pozn.) a rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietol a sťažovateľovi priznal náhradu trov konania v celom rozsahu. Podľa sťažovateľa okresný súd v napadnutom konaní postupuje spôsobom, že *„sa o vec riadne nestará, o vec sa riadne nezaujíma, doposiaľ nekonal riadne a s urýchlením (speedily)“*.

6.1 K tejto argumentácii sťažovateľa treba uviesť, že upriamuje pozornosť na to, že ku dňu podania tejto aktuálnej ústavnej sťažnosti nie je riadne rozhodnuté o trovách napadnutého konania, čím napadnuté konanie nie je ako celok právoplatne skončené a stav jeho *„právnej neistoty, beznádeje a bezmocnosti“* naďalej trvá. Sťažovateľ uvádza aj početnú citáciu judikatúry ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo vzťahu k problematike posudzovania zbytočných prietáhov v súdnom konaní s akcentom na celkovú *„extrémnu“* dĺžku konania v trvaní 14 rokov a 9 mesiacov.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd rozhodne nepovažuje celkovú dĺžku konania pred okresným súdom za prijateľnú, je však toho názoru, že v tomto aktuálnom prípade sťažovateľa napriek obsahu jeho námietok časové obdobie, ktoré má ústavný súd preskúmať, začalo plynúť od právoplatnosti konania sp. zn. II. ÚS 663/2017, t. j. od 3. apríla 2018, a pri zohľadnení právoplatne skončeného konania v merite veci 17. júla 2021, t. j. pred podaním tejto ústavnej sťažnosti, prichádza v rámci predbežného prerokovania veci do úvahy zásadne posúdenie postupu okresného súdu pri rozhodovaní o výške trov konania (bod 12.1).

8. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je námietka porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny), resp. práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote (čl. 6 ods.1 dohovoru) postupom okresného súdu v napadnutom konaní v časti rozhodovania o trovách konania. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti argumentuje extrémnou a neakceptovateľnou celkovou dĺžkou súdneho sporu, v ktorom absentuje právoplatné rozhodnutie o trovách konania.

9. Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny osvojil judikatúru ESĽP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03), čo umožňuje preskúmať ich namietané porušenie spoločne. Pri rozhodovaní o sťažnostiach pre porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov ústavný súd vychádza z toho, že jeho účelom je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu, pričom k odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 171/2020).

10. O zjavnú neopodstatnenosť ide, ak namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Ani ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01, III. ÚS 91/04, II. ÚS 129/06) a taktiež nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 149/02, III. ÚS 92/03, 4 II. ÚS 118/2014). Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 110/02, II. ÚS 66/2011, IV. ÚS 473/2012, III. ÚS 288/2016, II. 59/2019). Prístup ústavného súdu nie je špecifickým ani z komparatívneho pohľadu, zohľadňujúc najmä judikatúru ESĽP. Okrem toho jednou zo základných pojmových náležitostí ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa.

Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou ESĽP (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3 2009).

11. Ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti, jej príloh, ako aj vyjadrenia okresného súdu k obsahu ústavnej sťažnosti č. k. Spr 539/2021 z 22. decembra 2021 považoval preukázané, že napadnuté konanie v merite veci bolo právoplatne skončené 17. júla 2021, keď nadobudol právoplatnosť rozsudok krajského súdu č. k. 7Co 230/2017-610 z 30. júna 2021, ktorým bola sťažovateľovi priznaná náhrada trov konania v celom rozsahu. Okresný súd uznesením č. k. 18C 32/2007-644 z 1. decembra 2021 zrušil uznesenie č. k. 18C 32/2007-552 z 9. mája 2017 (poplatková povinnosť sťažovateľa za ním podané odvolanie, pozn.). O výške náhrady trov konania v nadväznosti na rozsudok krajského súdu č. k. 7Co 230/2017-610 rozhodol okresný súd podľa § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) uznesením č. k. 18C 32/2007-653 z 28. februára 2022, proti ktorému podal sťažovateľ sťažnosť podľa § 239 ods. 1 CSP, o ktorej rozhoduje zákonný sudca.

11.1 Ústavný súd pri posúdení opodstatnenosti námietok sťažovateľa nemohol odhliadnuť ani od skutočnosti, že vo vzťahu k sťažovateľom namietaným právam v napadnutom konaní (po odmietnutí jeho prvej ústavnej sťažnosti v konaní sp. zn. III. ÚS 76/2014) na podklade sťažnosti na ESĽP vedenej pod č. 27788/14 bol s vládou Slovenskej republiky uzavretý zmluvný mier a sťažovateľovi bola 7. apríla 2016 zaplatená suma 3500 eur. Následne ústavný súd rozhodol o druhej ústavnej sťažnosti sťažovateľa nálezom č. k. II. ÚS 663/2017 zo 7. februára 2018 (k tomu pozri bližšie bod 2 odôvodnenia rozhodnutia). Čo sa týka porušenia rovnakých práv sťažovateľa v odvolacom konaní vedenom na krajskom súde, ústavný súd rozhodol ďalej nálezom č. k. III. ÚS 444/2020 zo 16. februára 2021, ktorým konštatoval porušenie základných práv sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, a priznal mu primerané finančné zadostučinenie vo výške 1000 eur a náhradu trov konania, čím sťažovateľ (napriek jeho tvrdeniu v ústavnej sťažnosti, že odškodnenie ústavným súdom je príliš nízke) naposledy stratil status poškodenej osoby.

12. V tejto súvislosti ústavný súd, prihliadajúc na judikatúru ESĽP, konkrétne na jeho rozsudok v prípade Čičmanec proti Slovenskej republike (rozsudok z 28. 6. 2016 k sťažnosti č. 65302/11), ktorým ESĽP okrem iného konštatoval, že čl. 6 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby všetky stupne konania týkajúce sa rozhodovania o občianskych (civilných) právach a záväzkoch vrátane konania nasledujúceho po rozsudku v merite veci (čo zahŕňa teda aj fázu konania týkajúcu sa trov) boli rozhodnuté v primeranej lehote, považuje za preukázané, že postup okresného súdu v napadnutom konaní sa do času podania ústavnej sťažnosti nevyznačuje takými prietahmi, ktoré by bolo, čo sa týka ich intenzity, možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (resp. čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru).

12.1 K ponímaniu rozhodnutia vo veci Čičmanec proti Slovenskej republike z 28. júna 2016 ústavný súd dáva do pozornosti, že podľa Civilného sporového poriadku účinného od 1. júla 2016 rozhodovanie vo veci samej a nároku na náhradu trov konania a rozhodovanie o ich výške už netvorí jeden súvislý celok, ale prebieha (na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016) v dvoch fázach. Najskôr sudca v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, rozhodne o nároku na náhradu trov konania, a po právoplatnosti tohto rozhodnutia rozhodne o výške náhrady trov konania súdny úradník samostatným rozhodnutím (m. m. III. ÚS 140/2018). V prípade

sťažovateľa o jeho nároku na náhradu trov konania rozhodol krajský súd a následne rozhodol okresný súd súdnym úradníkom o ich výške.

13. K už uvedenému nad rámec veci ústavný súd pripomína, že pri hodnotení toho, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ESLP posudzuje dĺžku konania ako celok bez ohľadu na jednotlivé fázy konania (pozri napr. rozsudky ESLP vo veciach *Bubláková* proti Slovenskej republike z 15. 2. 2011, *Čičmanec* proti Slovenskej republike z 28. 6. 2016). Treba však podotknúť, že ESLP vo svojom rozhodovaní koná proti Slovenskej republike ako porušovateľovi práv a z toho dôvodu posudzovaná dĺžka konania ako celok je relevantná. Pri posudzovaní veci ústavným súdom v konaní podľa čl. 127 ústavy ústavný súd koná proti konkrétnemu porušovateľovi práv sťažovateľa v čase podania ústavnej sťažnosti, v uvedenom náhlade na subjekt porušovateľa práv sťažovateľa je teda medzi subjektom, ktorý je porušovateľom v konaní pred ESLP, a porušovateľom v konaní pred ústavným súdom zásadný rozdiel. Ak sťažovateľom označený porušovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti vo veci sťažovateľa už rozhodol, nemohol byť v čase podania sťažnosti porušovateľom práv sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov za predpokladu, že sa mu vec súdom vyššej inštancie nevrátila na ďalšie konanie (IV. ÚS 517/2021). Ak účelom ústavnej sťažnosti je zjednanie nápravy smerujúcej k ukončeniu (prietahovej) veci v primeranej lehote, a tým k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa, nemožno na výsledok nahliadať len cez prizmu primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré by nemalo byť ponímané ako výsledok a cieľ tohto konania, ale ako dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

13.1 Ústavný súd však pri konkrétnych okolnostiach úplne nevyklučuje aj spočítavanie dĺžky konania u rôznych porušovateľov (napr. IV. ÚS 81/2019, I. ÚS 103/2019, I. ÚS 282/2019). V tejto konkrétnej veci však o takú situáciu nejde, a preto rešpektuje judikatúru ESLP, pri zohľadnení daného prípadu sťažovateľa považoval za prijateľné posúdiť túto jeho v poradí tretiu ústavnú sťažnosť na konanie okresného súdu sp. zn. 18C 32/2007 z pohľadu rozhodovania okresného súdu o výške trov konania (bod 6).

14. Takto potom vzhľadom na konkrétne okolnosti danej veci ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa k záveru, že neexistuje okolnosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o porušení sťažovateľom namietaných právach. Aktuálny skutkový stav napadnutého konania bol so zreteľom na obsah ústavnej sťažnosti, ako aj s prihliadnutím na zmysel a účel ustanovenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov základom pre záver ústavného súdu, že ústavná sťažnosť sťažovateľa proti postupu okresného súdu pri rozhodovaní o výške trov konania je zjavne neopodstatnená, a preto ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietol.

15. Napriek tomu ústavný súd upozorňuje okresný súd, že je v jeho záujme o sťažnosti sťažovateľa proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka urýchlene rozhodnúť, pretože rozhodnutie o odmietnutí tejto ústavnej sťažnosti nebráni sťažovateľovi, aby sa opätovne obrátil na ústavný súd

s ústavnou sťažnosťou, ak by v ďalšom priebehu napadnutého konania dochádzalo zo strany okresného súdu k ďalším tentoraz už neospravedliteľným prieťahom.

16. Tým bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa obsiahnutých v petite jeho ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. mája 2022

Miloš Maďar
predseda senátu